

#BJELORUSKE VLASTI PRISILILE AVION RYANAIRA DA SLETI RADI OPORBENOG BLOGERA#

Zapadni političari optužili su Bjelorusiju u ponedjeljak za državno piratstvo i "ratoborni čin", dok traže načine prikladnog odgovora na potez bjeloruskog lidera Aleksandra Lukašenka koji je prisilio zrakoplov Ryanaira da sleti u Bjelorusiju, nakon čega je uhićen kritičar bjeloruskih vlasti.

Bjeloruski borbeni mlažnjak u nedjelju je presreo zrakoplov Ryanaira, koji je putovao iz Grčke u Litvu, prisilivši ga da sleti u Minsku.

Bjeloruske su vlasti potom uhitile 26-godišnjeg Romana Protaseviča, čije su objave na društvenoj mreži Telegram iz egzila u Litvi jedne od posljednjih neovisnih izvora informacija za Bjelorusce, nakon opsežne represije protiv medija i opozicije prošle godine.

"To je u suštini bilo državno zračno piratstvo", kazao je ministar vanjskih poslova Irske Simon Coveney.

Švedska ministrica vanjskih poslova Ann Linde poručila je: "To je opasno i nečuveno. Prirodno je da će EU odgovoriti".

Čelnik vanjskopolitičkog odbora britanskog parlamenta Tom Tugendhat istaknuo je kako se let odvijao iz jedne članice EU-a i NATO-a u drugu.

"Ako to nije objava rata, sigurno je ratoborni čin", kazao je.

Bjelorusija tvrdi da je djelovala zbog prijetnje bombom u zrakoplovu, iako se ispostavilo da nije bilo nikakve prijetnje. U ponedjeljak je pak Minsk objavio da su kontrolori leta dali upute zrakoplovu, ali da nisu zapovijedili slijetanje.

Rusija optužuje Zapad za licemjerje, zbog presedana iz 2013. Tada je, prilikom leta iz Moskve, zrakoplov s bolivijskim predsjednikom Evom Moralesom preusmjeren u Austriju, nakon što su se pojavili izvještaji da je u zrakoplovu najpoznatiji svjetski zviždač i bjegunac od američkog pravosuđa Edward Snowden.

Spomenuto će pitanje biti centralno na samitu europskih lidera, ali opcije za efikasan odgovor možda su ograničene.

EU i SAD već su nametnuli više ekonomskih sankcija Minsku prošle godine, koje nisu utjecale na politiku dugogodišnjeg bjeloruskog lidera Aleksandra Lukašenka, bliskog ruskog saveznika, koji je žestokom represijom suzbio prosvjede, nakon izbora za koje oporba tvrdi da su pokradeni.

Zrakoplovne kompanije zaustavljaju letove iznad Bjelorusije

U najmanju ruku, incident će poremetiti ustaljene rute u zračnom prometu. Latvijska kompanija airBaltic prva je u ponedjeljak objavila da više neće letjeti u bjeloruskom zračnom prostoru.

Šef Ryanaira Michael O'Leary, koji je nedjeljni događaj označio kao državno sponzoriranu otmicu, kazao je kako vjeruje da su bjeloruski obavještajci bili u zrakoplovu te da su se iskricali u Minsku.

To bi značilo da je operacija koordinirana sa bjeloruskim špijunima koji su bili u Grčkoj.

"EU će razmotriti posljedice takvog čina, uključujući mjere protiv odgovornih", naveo je u priopćenju šef europske diplomacije Josep Borrell u ponedjeljak.

Predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen poručila je da će "nečuveno i ilegalno ponašanje bjeloruskog režima imati posljedice".

Minsk je minimizirao značaj sankcija nametnutih prošle godine, koje su se većinom odnosile na restrikcije putovanja i poslovanja u EU-u i SAD-u za osobe uključene u represiju prosvjednika.

EU je radio na uvođenju četvrtog kruga sankcija i prije incidenta.

Dodatne bi sankcije mogle uključivati suspenziju letova europskih kompanija iznad Bjelorusije ili zabranu slijetanja u zračne luke zemalja EU-a za bjelorusku zrakoplovnu kompaniju Belavia.

Dužnosnik EU-a tvrdi da će se raspravljati i o suspendiranju kopnenog tranzita kroz Bjelorusiju.

Trenutno se ne zna gdje je Protaševič. Sveučilište u Vilniusu objavilo je kako je njihova studentica Sofia Sapega (23) putovala s njime te da je također zatvorena.

Nakon što je Protaševič uhićen, zrakoplovu je dopušteno putovanje prema Vilniusu, gdje su se iskricali putnici.

Jedan putnik, imena Mantas, opisao je za Reuters trenutak u kojemu je pilot rekao putnicima da su preusmjereni u Minsk. Protaševič je tada shvatio o čemu se radi.

"Roman je ustao, otvorio svoju prtljagu i pokušavao je razdvojiti stvari", pri čemu je dao laptop i telefon ženi s kojom je putovao, kazao je.

Kada je zrakoplov sletio, policija je uhitila Protaševiča.

"Vidjeli smo kroz prozor da je Roman stajao sam, a jedan policajac s psom je pokušavao nešto pronaći u njegovoj prtljazi", kazao je Mantas.

Drugi iscrpljeni putnik, koji je razgovarao s novinarima, ali nije rekao kako se zove, kazao je da je Protaševič izgledao "jako preplašeno".

"Gledao sam izravno u njegove oči. Bio je jako tužan", kazao je.

Bjeloruske vlasti prisilile avion Ryanaira da sleti radi oporbenog blogera

Bjeloruske vlasti naredile su u nedjelju Ryanairovom zrakoplovu na letu iz Grčke u Latviju da

prisilno sleti u glavni grad Minsk i potom uhitile jednog od glavnih oporbenih blogera i aktivista koji se u njemu nalazio, rekli su dužnosnici i aktivisti za ljudska prava.

Policija je privela Romana Protaseviča, čije je ime na popisu traženih osoba nakon masovnih prošlogodišnjih uličnih prosvjeda koji su izbili poslije Lukašenkove izborne pobjede.

Zrakoplov na liniji Atena-Vilnius bio je u bjeloruskom zračnom prostoru i gotovo je stigao do Litve kad je pilot bio prisiljen promijeniti smjer.

Prepraćen je do Minska uz objašnjenje da se u njemu nalazi eksploziv, stoji na stranici aplikacije za praćenje zrakoplova i državne novinske agencije BelTA-e. Eksploziv kasnije nije nađen.

Državna novinska agencija BelTA prenosi da je predsjednik Aleksander Lukašenko osobno naredio ratnom avionu da preprati Ryanairov Boeing. Ryanair zasad nema komentara.

Reagirajući na tu vijest, litavski predsjednik Gitanas Nausėda zatražio je od Bjelorusije da pusti Protaseviča. U predsjednikovu priopćenju upućenom e-mailom stoji da je komercijalni let Ryanaira "prizemljen silom".

"Pozivam saveznike iz NATO-a i EU-a da odmah reagiraju na prijetnju koju za međunarodne civilne letove predstavlja bjeloruski režim. Međunarodna zajednica mora odmah poduzeti korake da se takvo što ne ponovi", stoji u Nausėdinu priopćenju.

Dodao je da taj problem kani u ponedjeljak iznijeti na samitu EU-a.

Lukašenko, koji je na vlasti od 1994. nasilno je ugušio masovne ulične prosvjede 2020. Od kolovoza je privedeno oko 35.000 ljudi, podaci su grupa za zaštitu ljudskih prava. Deseci su dobili zatvorske kazne, a vlasti kažu da je dosad otvoreno više od 1000 kaznenih slučajeva.

Protasevič je jedan od osnivača oporbenih vijesti NEXTA-e, kanala koji je postao jedan od glavnih izvora vijesti o demonstracijama u Bjelorusiji. Neprijateljski je nastrojen prema Lukašenku i pomaže u koordinaciji prosvjeda.

Otmica zrakoplova: Studentica koja je putovala s Protasevičem također privedena

Bjelorusko sveučilište u Vilniusu (EHU) priopćilo je u ponedjeljak da je njihova studentica Sofija Sapega (23), koja je putovala s novinarom Romanom Protasevičem, također privedena kad su bjeloruske vlasti u nedjelju natjerale zrakoplov Ryanaira da prisilno sleti u Minsku.

"Pritvor Sapege potvrdila je njezina obitelj", rekao je glasnogovornik Europskog humanističkog sveučilišta (EHU) za Reuters. Riječ je o privatnom bjeloruskom sveučilištu čiji je rad zabranjen u Bjelorusiji pa se 2004. preselilo u susjednu Litvu.

Glasnogovornik sveučilišta dodao je da su Sapega i Protasevič zajedno bili na godišnjem odmoru u Grčkoj.

U slučaju koji su neki čelnici EU-a opisali kao otmicu, putnički zrakoplov Ryanaira koji je letio iz Atene u Litvu iznenada je preusmjeren u Minsk, glavni grad Bjelorusije, u pratnji borbenog aviona MiG-29 iz sovjetske ere.

Prilikom slijetanja, vlasti su privele oporbeno nastrojenog novinara i blogera Protasheviča.

Litvanski putnik, koji je rekao da se zove Mantas, izvijestio je da "kad je avion preusmjeren, Protashevič je otvorio gornji ormarić, izvukao prijenosno računalo i telefon i dao ih ženskoj suputnici".

"Pri slijetanju su ga odmah uhitili", rekao je Mantas.

"Sapega, koja je ruska državljanka, letjela je u Vilnius da bi obranila magistarski rad na Sveučilištu", navodi se u priopćenju Sveučilišta i dodaje da je "kao rezultat tajne operacije bjeloruskih vlasti ... studentica privedena pod neutemeljenim i izmišljenim uvjetima".

"Prosvjeduje protiv neopravdanog pritvaranja člana zajednice EHU", dodaje se u priopćenju.

Von der Leyen: Odgovorni za otmicu aviona moraju biti sankcionirani

Predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen zauzela se u nedjelju kasno navečer za uvođenje sankcija Bjelorusiji čije su vlasti prisilile na slijetanje avion Ryanaira, dok je Litva pokrenula istragu zbog otmice koju povezuje s terorizmom.

"Odgovorni za otmicu Ryanaira moraju biti sankcionirani", napisala je von der Leyen na Twitteru, kasno u nedjelju, večer uoči sastanka šefova država i vlada zemlja EU, dodajući da će čelnici Europske unije u ponedjeljak raspravljati o tome koje mjere poduzeti.

Bjeloruske vlasti naredile su u nedjelju Ryanairovom zrakoplovu na letu iz Grčke u Latviju da prisilno sleti u glavni grad Minsk i potom uhitile Romana Protasheviča, jednog od glavnih oporbenih aktivista koji se u njemu nalazio.

Putnički zrakoplov je borbenim avionom prepraćen do Minska uz objašnjenje da se u njemu nalazi eksploziv, no eksploziv kasnije nije pronađen. U međuvremenu je zrakoplov poletio iz Minska i sigurno sletio u Vilnius.

"Novinar Roman Protashevič mora biti smjesta pušten", poručila je von der Leyen.

Bjelorusija se već nalazi pod sankcijama koje joj je Europska unija nametnula nakon predsjedničkih izbora u kolovozu 2020. ocijenjenih lažiranim i vladine represije prema prosvjednicima, a radi se na četvrtom krugu mjera usmjerenom na visoke dužnosnike.

Nakon nedjeljnog događaja dodatne mjere mogle bi uključivati obustavu prelijetanja svih zračnih prijevoznika EU iznad Bjelorusije, zabranu slijetanja bjeloruskom zračnom prijevozniku Belavia u zračne luke EU ili čak zabranu cjelokupnog tranzita iz Bjelorusije u EU, objavio je Reuters.

Litavsko Državno odvjetništvo pokrenulo je u nedjelju istragu zbog prisilnog prizemljenja

Otmica zrakoplova: Zapad optužuje Bjelorusiju za 'državno piratstvo', traži prikladan odgovor

Kategorija: SVIJETAžurirano: Ponedjeljak, 24 Svibanj 2021 12:53

Objavljeno: Ponedjeljak, 24 Svibanj 2021 12:06

zrakoplova u terorističke svrhe i kršenja ljudskih prava.

Premijerka Ingrida Simonyte izjavila je novinarima nakon slijetanja zrakoplova u Vilniusu da taj slučaj bez presedana treba istražiti vrlo temeljito.

Organizacija međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) izrazila je u nedjelju na Twitteru duboku zabrinutost zbog očigledno prisilnog prizemljenja zrakoplova i njegovih putnika u Bjelorusiji, upozorivši da bi to moglo biti u suprotnosti s Čikaškom konvencijom, ključnim međunarodnim ugovorom kojom je nakon Drugog svjetskog rata regulirano međunarodno civilno zrakoplovstvo.

(Hina)

Otmica zrakoplova: Zapad optužuje Bjelorusiju za 'državno piratstvo', traži prikladan odgovor

Kategorija: SVIJETAžurirano: Ponedjeljak, 24 Svibanj 2021 12:53

Objavljeno: Ponedjeljak, 24 Svibanj 2021 12:06

